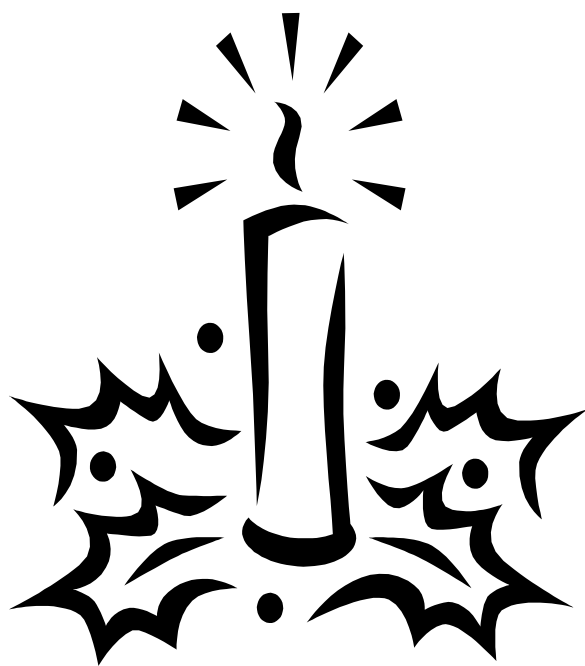

הלכה ברורה

הסכוג מבוארו

חנכה

החוברת מוקדשת לרפואתו
של אלעד צפריר בן דנה

הלכה ברורה

הסכוג מבוארו

עורך: שייקה שפירא
יועץ: הרב שלמה מן ההר זצ"ל

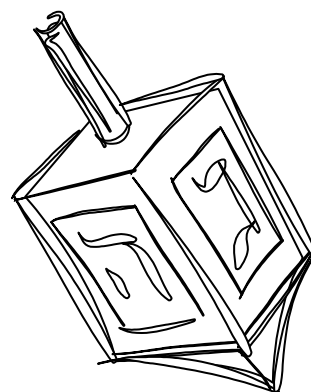
החוברת מוקדשת לרפואתו של אלעד צפריר בן דנה
נודה לציבור המורים והילדים שיתפללו לרפואתו השלמה במהרה

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ
אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב,
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, דָּוִד וְשְׁלֹמֹה
הוּא יְבָרַךְ וְיִרְפֵּא אֶת הַחוּלָה
אלעד צפריר בן דנה,

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְלֵא רַחֲמִים עָלֵינוּ
לְהַחֲלִימוֹ וּלְרַפְּאוֹתוֹ וּלְהַחֲזִיקוֹ וּלְהַחֲיוֹתוֹ,
וְיִשְׁלַח לוֹ מִהֲרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם
לְרַמ"ח אֲבָרָיו וּשְׁס"ה גִּידָיו
בְּתוֹךְ שָׁאֵר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל,
רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף,
הַשְׁתָּא בְּעָגְלָא וּבְזִמָּן קָרִיב, וְנֹאמַר אָמֵן:

תוכן העניינים

2	סדר הדלקת הנרות
3	מעוז צור ישועתי
4	על הניסים
4	מאי חנוכה
5	פרק א' - נר ומקום ההדלקה
10	פרק ב' - פסולין וכשרין בדיני הדלקה
17	פרק ג' - זמן ההדלקה וברכותיה

סדר הדלקת נרות חנוכה

לפני ההדלקה מברכים: להדליק נר ושעשה נסים, ובערב הראשון מוסיפים ברכת שהחיינו.

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו להדליק נר חנוכה:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שעשה נסים
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהחיינו וקימנו
והגיענו לזמן הזה:

הנרות הללו אנו מדליקין על הנסים ועל הנפלאות
ועל התשועות ועל המלחמות, שעשית לאבותינו
בימים ההם בזמן הזה, על ידי כהניך הקדושים. וכל
מצות שמונת ימי חנוכה, הנרות הללו קדש הם, ואין
לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד. כדי
להודות ולהלל לשמך הגדול על נסין ועל נפלאותיך
ועל ישועתך:

מַעֲזֵז צוֹר יְשׁוּעָתִי

מַעֲזֵז צוֹר יְשׁוּעָתִי לִךְ נָאָה לְשִׁבְחָךְ. תִּכּוֹן בֵּית תִּפְלָתִי וְשֵׁם
תּוֹדָה נִזְבַּחַךְ. לַעֲת תִּכְיִן מִטִּבַּח מִצָּר הַמִּנְבַּח. אֲזִי אֶגְמֹר בְּשִׁיר
מִזְמֹר חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּיחַ:

רַעוֹת שִׁבְעָה נִפְשֵׁי בִּגְזוֹן כָּחִי כָלָה. חַיִּי מָרְרוּ בְּקוֹשֵׁי
בְּשַׁעְבוֹד מַלְכוּת עֲגָלָה. וּבִידּוֹ הַגְּדוֹלָה הוֹצִיא אֶת הַסִּגְלָה.
חֵיל פִּרְעֹה וְכָל זֶרְעוֹ יִרְדּוּ כְּאֶבֶן בַּמַּצוֹלָה:

דְּבִיר קִדְשׁוֹ הֵבִיאֵנִי וְגַם שֵׁם לֹא שָׁקַטְתִּי. וּבֹא נוֹגֵשׁ וְהַגְלֵנִי.
כִּי זָרִים עֲבַדְתִּי. וַיֵּין רַעַל מִסְכָּתִי כִּמְעֵט שַׁעֲבָרְתִּי. קֶץ בָּבֶל.
זֶרְבָּבֶל. לִקֵּץ שִׁבְעִים נוֹשָׁעָתִי:

כָּרוֹת קוֹמַת בְּרוֹשׁ בִּקֵּשׁ אֶגְגִּי בֶן הַמִּדְתָּא. וְנִהְיְתָה לוֹ לִפַּח
וּלְמוֹקֵשׁ לְמוֹקֵשׁ וְגֵאוֹתוֹ נִשְׁבַּתָּה. רֹאשׁ יְמִינִי נִשְׁאֲתָה. וְאוֹיֵב
שְׁמוֹ מַחִיתָ. רַב בָּנָיו וְקִנְיָנָיו עַל הָעֵץ תִּלִּית:

יְוָנִים נִקְבְּצוּ עָלַי אֲזִי בִימֵי חֲשֹׁמֶנִים. וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלִי
וְטִמְאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים. וּמִנּוֹתָר קִנְקֵנִים נַעֲשֶׂה נֶס לְשׁוֹשָׁנִים.
בְּנֵי בִינָה יְמֵי שְׁמוֹנָה קִבְּעוּ שִׁיר וְרִנָּנִים:

חֲשׂוֹף זְרוּעַ קִדְשְׁךָ וְקִרְבִּי קֶץ הַיְשׁוּעָה. נִקֵּם נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ
מֵאֵמָה הִרְשָׁעָה. כִּי אֶרְכָּה לָנוּ הַשָּׁעָה. וְאִין קֶץ לִימֵי הִרְעָה.
דַּחַח אֲדָמוֹן בָּצֵל צִלְמוֹן הֶקֶם לָנוּ רוּעָה שִׁבְעָה:

וְעַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת
וְעַל הַנִּפְלְאוֹת וְעַל הַנְּחֻמוֹת וְעַל הַמְּלַחֲמוֹת שְׁעֲשִׂיתָ
לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָהּ הַזֶּה:

בַּיָּמִים מִתְתַּיְהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשֹׁמוֹנָאִי וּבָנָיו. כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת
יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי
רְצוֹנְךָ:

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם. רַבְתָּ אֶת רִיבָם.
דָּנַתָּ אֶת דִּינָם. נִקְמַתָּ אֶת נִקְמָתָם. מָסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים.
וְרַבִּים בְּיַד מְעֻטִּים. וּטְמָאִים בְּיַד טְהוֹרִים. וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים.
וְזִדִּים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרַתְךָ. וְלָךְ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ.
וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן כְּהִיוֹם הַזֶּה:

וְאַחֲרַי כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ. וּפָנוּ אֶת הַיְכָלְךָ. וְטָהְרוּ אֶת
מִקְדָּשְׁךָ. וְהַדְּלִיקוּ נֵרוֹת בַּחֲצֵרוֹת קִדְשֶׁךָ. וְקָבְעוּ שְׁמוֹנֶת יָמִים אֱלֹהֵי
בְּהֶלֶל וּבִהְדֹּאָה וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נֶס וּפֶלֶא וְנוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה
יְמֵי חֲנֻכָּה אֱלֹהֵינוּ. לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

מֵאִי חֲנֻכָּה?

דַּתְנוּ רַבָּנָן בִּכ"ה בַּכֶּסֶל יוֹמֵי דְחֲנֻכָּה תַּמְנִיָּא אֵינֻן דְּלֹא לְמַסְפַּד
בְּהוֹן וְדִלֹא לְהַתְעַנּוֹת בְּהוֹן. שְׂכַשְׁנַכְנִסוּ יוֹוִנִים לְהִיכַל טַמְאוּ כָל
הַשְׁמָנִים שְׁבַהִיכַל וְכַשְׁגַּבְרָה מַלְכוּת בֵּית חֲשֹׁמוֹנָאִי וְנִצְחוּם בְּדָקוּ
וְלֹא מִצְאוּ אֵלָּא כֵּן אֶחָד שֶׁל שְׁמֵן שֶׁהָיָה מוֹנַח בַּחוּתָמוֹ שֶׁל כֹּהֵן
גָּדוֹל וְלֹא הָיָה בּוֹ אֵלָּא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד נַעֲשָׂה בּוֹ נֶס וְהַדְּלִיקוּ
מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים לְשָׁנָה אַחֲרַת קִבְעוּם וְעָשְׂאוּם יָמִים טוֹבִים
בְּהֶלֶל וּבִהְדֹּאָה.

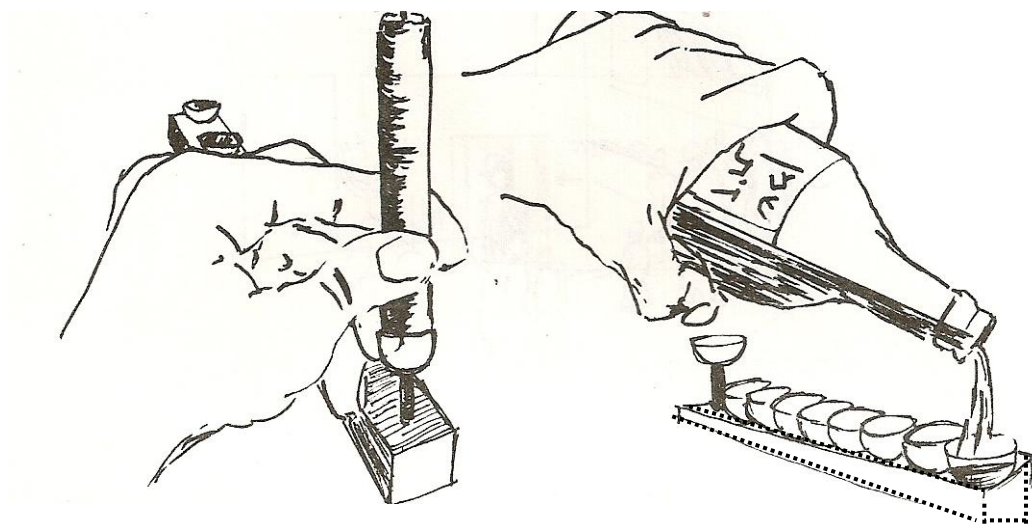
שַׁבַּת דָּף כ"א, עמוד ב

פרק א'

נֵר וּמָקוֹם הַהֲדָלָקָה

א.

כָּל הַשְּׂמָנִים כְּשֵׁרִים לְנֵר חֲנֻכָּה, וּמִצּוֹה מִן הַמִּבְחָר לְהֲדָלִיק
בְּשֶׁמֶן זַיִת, וַיֵּשׁ נוֹהֲגִים לְהֲדָלִיק בְּנֵר שְׁעוֹה שֶׁגַם אֹרֹז זֶךְ
וַיִּפֶּה.

ב.

מִצְוַת הַדָּלָקָה נֵר חֲנֻכָּה הִיא מְשׁוּם פְּרָסוּמִי נִיסָא (לִפְרָסֵם
אֶת הַנֵּס) כָּלִפִּי בְּנֵי הַבַּיִת וְכָלִפִּי הָעוֹבְרִים וְשׁוֹבִים שְׁבָרְחוּב.

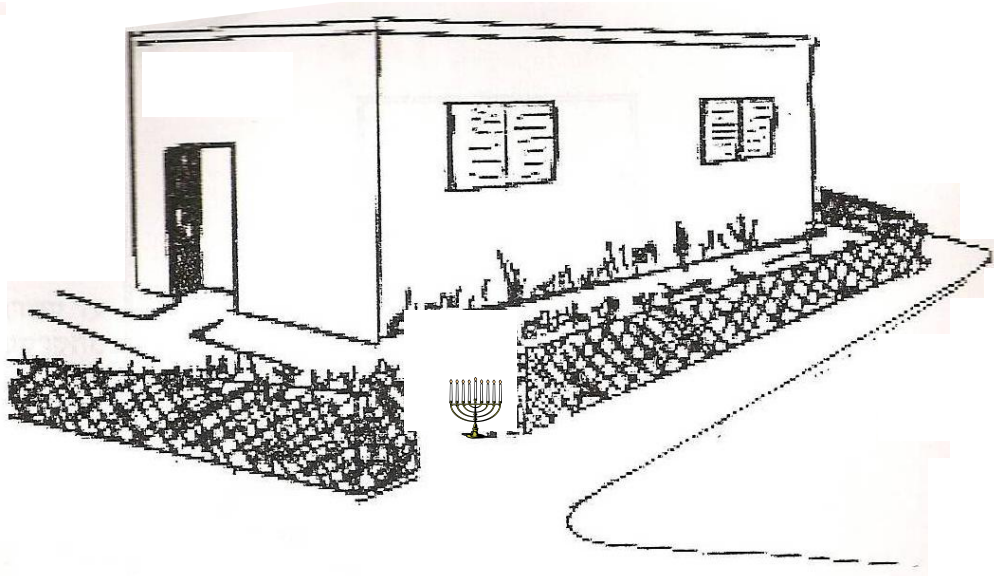
ג.

מִצְוָה מִן הַמִּבְחָר לְהַדְלִיק בְּפֶתַח הַבַּיִת הַסָּמוּךְ לְרִשּׁוֹת
הָרַבִּים שִׁירָאוּ הַנֵּרוֹת לְעוֹבְרִים בְּרַחוּב.

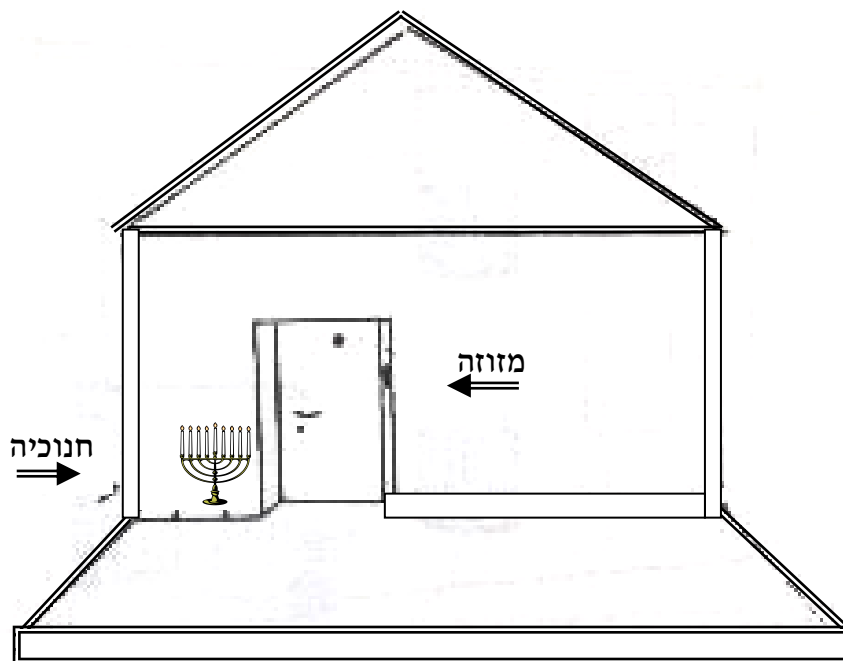
ד.

וְאִם פֶּתַח הַבַּיִת פּוֹנֶה לְחָצֵר, מִנִּיחוּ בְּפֶתַח שֶׁל חָצֵר הַפּוֹנֶה
לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים וְאִם הַנִּיחוּ בְּפֶתַח הַבַּיִת הַפּוֹנֶה לְחָצֵר יֵצֵא
יְדֵי חוּבָה.

ה.

ומצוה שיניח אותם בצד שמאל של הפתח שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, ונמצא שהוא מקף במצוות.

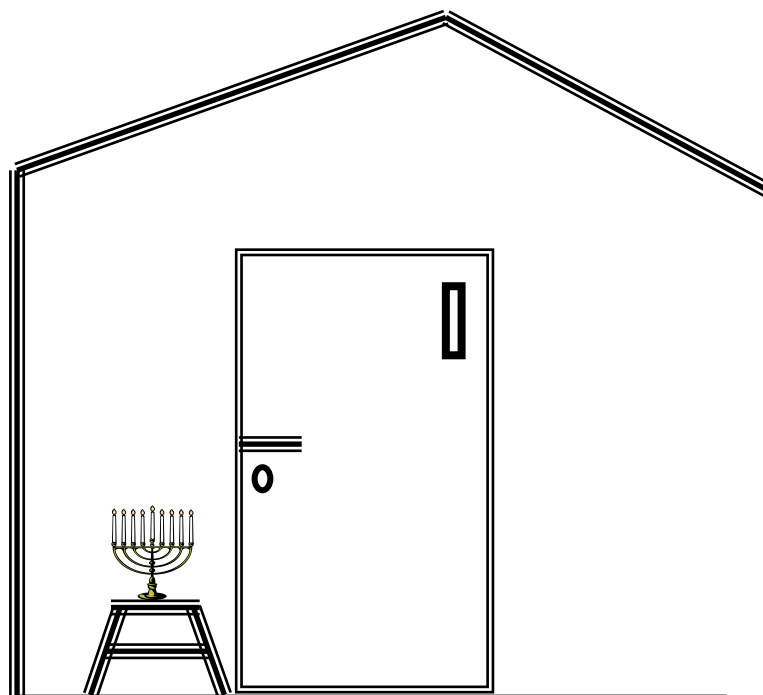

ו.

לכתחלה יניח את הנרות למעלה משלושה טפחים, 24 סנטימטרים מן הקרקע, ולמטה מעשרה טפחים, 80 סנטימטרים, ובדיעבד כשר בכל ענין. אבל אם הניחו למעלה מעשרים אמות, 9.6 מטרים, לא יצא גם בדיעבד.

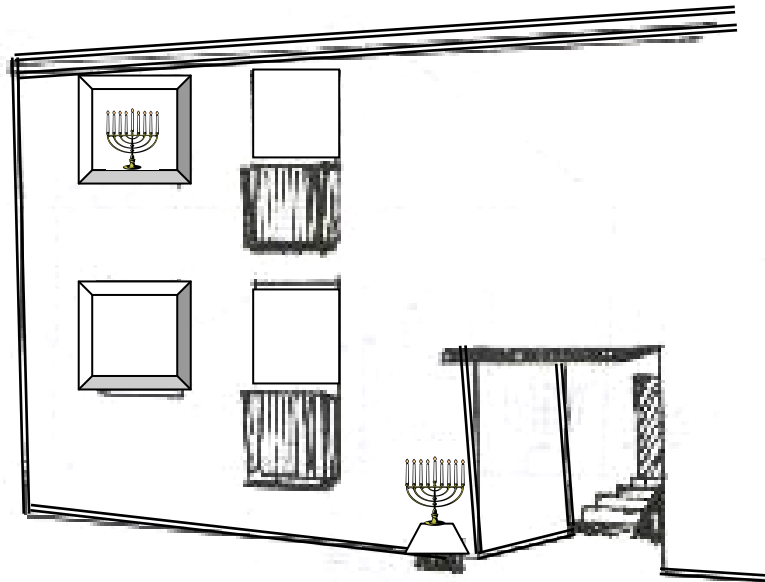
עד עשרה טפחים
מהקרקע.

למעלה משלושה
טפחים מהקרקע.

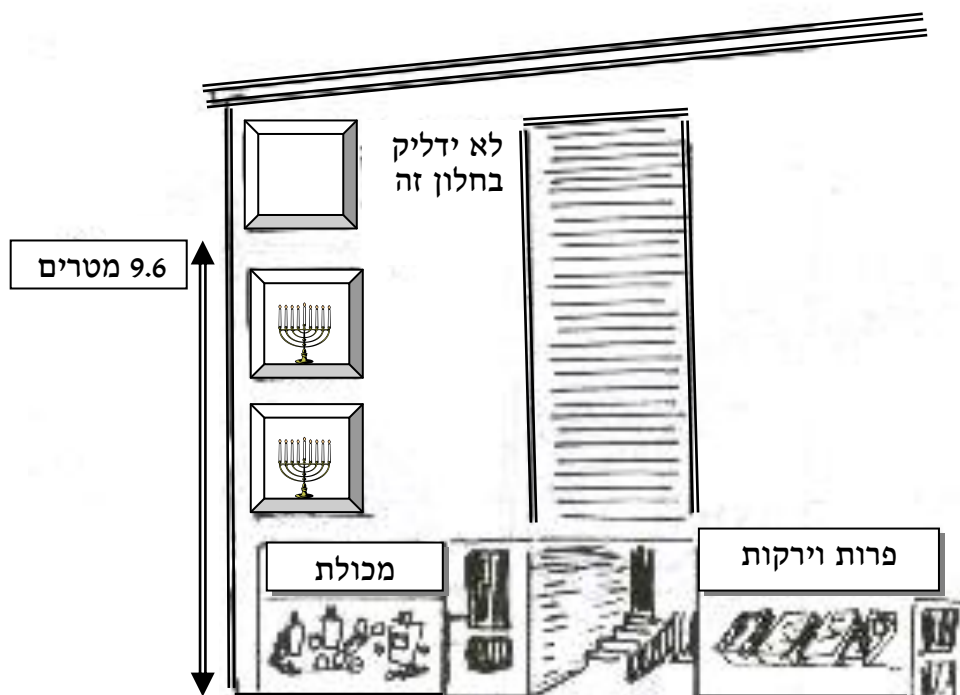
ז.

הגרים בקומות גבוהות, מקומה שניה ומעלה יכולים להדליק בחלון הפונה לצד הרחוב, ובכך יקימו את מצות פרסום הנס.

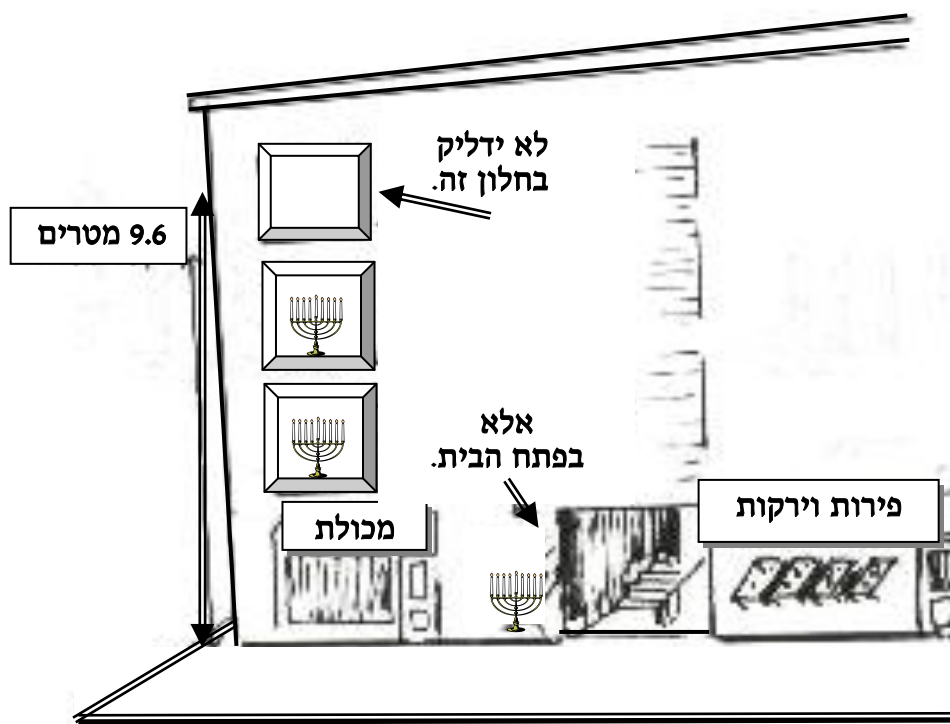
ח-1

אבל הגרים בקומות גבוהות, למעלה מעשרים אמה, 9.6 מטרים, לא ידליקו בחלון הפונה לרחוב, שאין העין שולטת בזה ולא מתקיים בזה פרסום הנס.

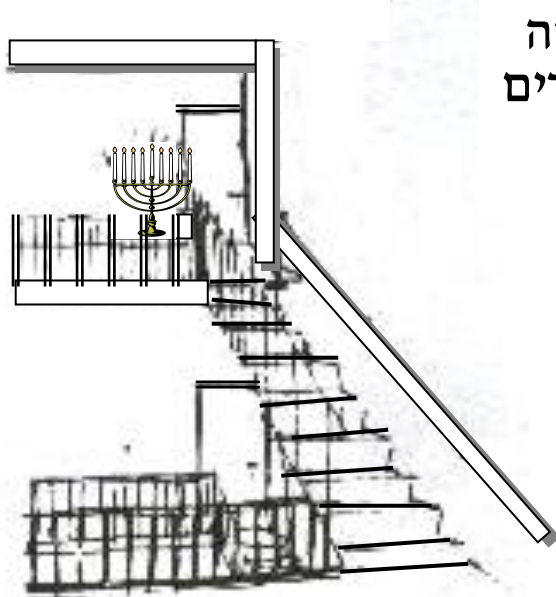

ח-2

אָלאַ מַה יַעֲשׂוּ הַגָּרִים בְּקוֹמוֹת הַגְּבוּהוֹת לְמַעַל מ- 9.6 מֶטְרִים? יִדְלִיקוּ בְּפֶתַח הַבַּיִת הַפּוֹנֶה לְרֹחוֹב.

וְאִם הִדְלִיקוּ בְּפֶתַח הַדִּירָה הַפּוֹנֶה לַחֲדָר הַמְדֻרָּגוֹת יֵצְאוּ יְדֵי חוֹבָה.

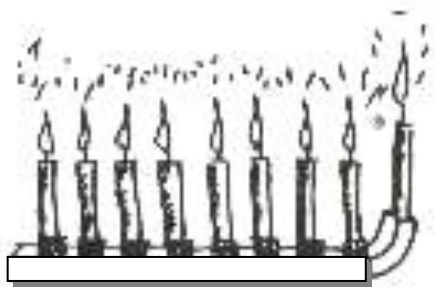

פרק ב'

פסולין ובשרין בדיני הדלקה

א.

הנרות צריכים להיות בשורה ישרה אחת.

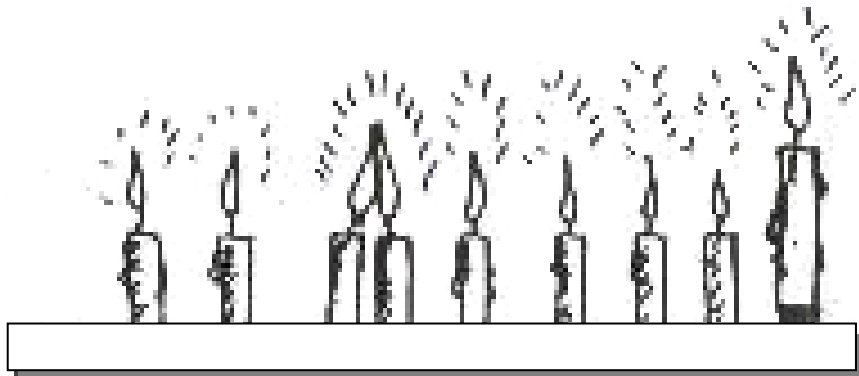
שורה ישרה
כשר

שורה לא ישרה
פסול

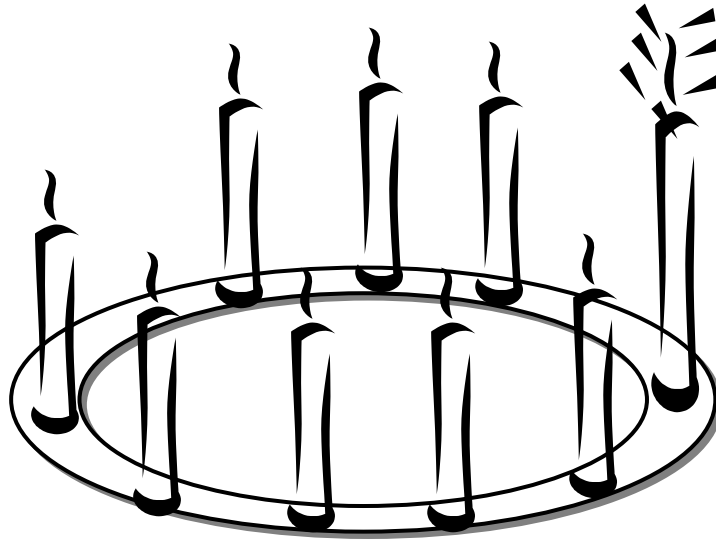
ב.

וכן יש להקפיד שיהיה רוח בין גר אחד לשני, שלא תתקרב
הלהבה של זה לזה ותראה כמדורה.

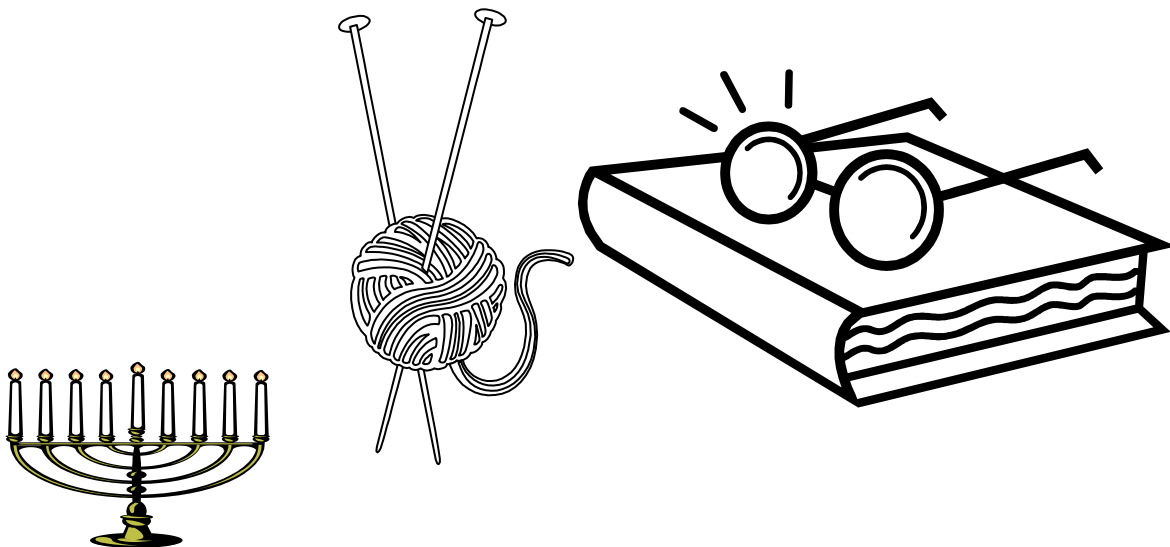

נראה
כמדורה

ג.
חֲנֻכָּה עֲגוּלָה לֹא יַעֲשֶׂה שְׂתִרְאָה כַּמְדוּרָה.

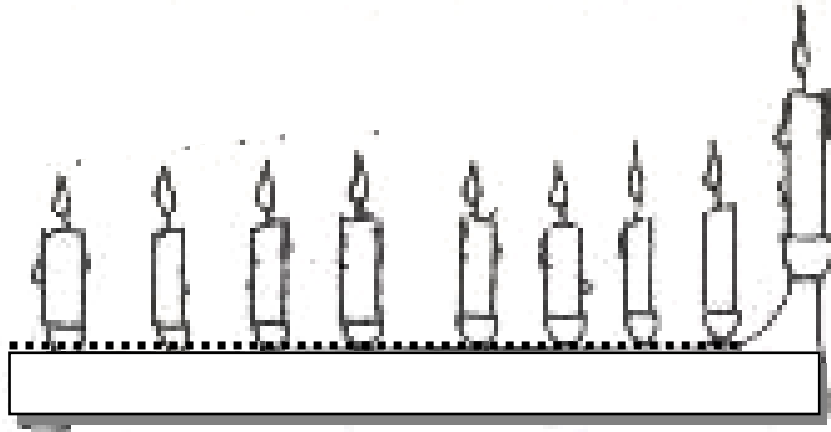

ד.
"הַנֵּרוֹת הִלְלוּ קֹדֶשׁ הֵם, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, אֲלֵא לְרֵאוֹתָם בְּלֶבֶד", לְפִיכֵךְ יֵשׁ לְהוֹסִיף נֵר שְׂאֵפֶשֶׁר יִהְיֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ, וְהוּא נִקְרָא שֶׁמֶשׁ, וּבְהוֹסְפָה זֶה יִדְעוּ שְׂאֵסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּנֵרוֹת חֲנֻכָּה.

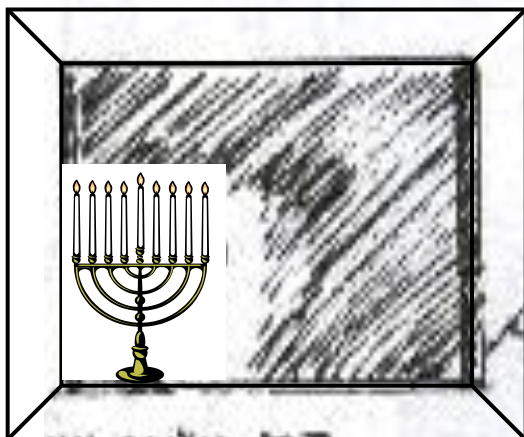
ה.

יניח את השמש גבוה מעט משאר הנרות.

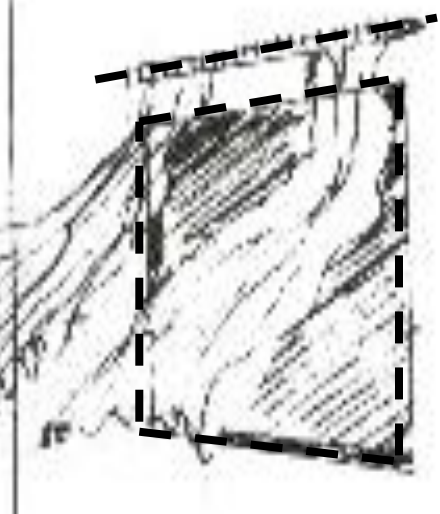

ו.

"הדלקה עושה מצוה" פרושו, שעקר מצות נר חנכה היא להדליק נרות. אם כבו הנרות בשוגג, אינו חייב לחזור ולהדליקן.

כבו בשוגג - אינו חייב
לחזור ולהדליקן.

ז.

מכל מקום ראוי לחבב המצוה ולחזור ולהדליקן ללא ברכה,
אם עדין לא עברה חצי שעה מזמן ההדלקה.

כשר להדלקה

מספיק לחצי
שעה ומעלה

פסולים להדלקה

מספיק
ל - 25 דקות

מספיק
ל - 20 דקות

מספיק
ל - 15 דקות

ח.

מפני שעקר המצוה (סעיף ו') היא ההדלקה, צריך בשעה
שהוא מדליק ומברך שתהיה בתוך החנכיה כמות של שמן,
או נר גדול שיספיקו למשך חצי שעה עד אחר צאת
הכוכבים.

אחר צאת
הכוכבים

ט.

אם בשעת הברכה וההדלקה לא היתה שם פמות שמן
מספיקה לחצי שעה, לא יצא ידי חובה, אלא יכבה וימלא
שמן ויחזור וידליק שוב לחצי שעה.

י.

מנהג יוצאי ספרד הוא שראש המשפחה מדליק, וכל בני
הבית יוצאים ידי חובה בהדלקתו.

מנהג ספרדי

יא.

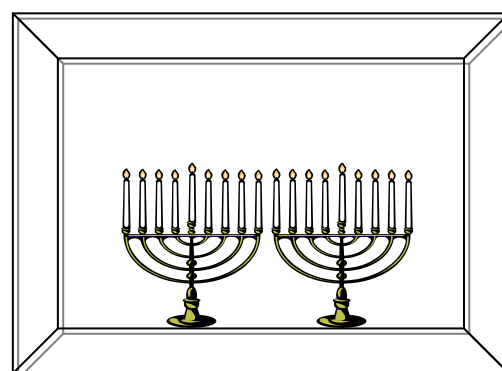
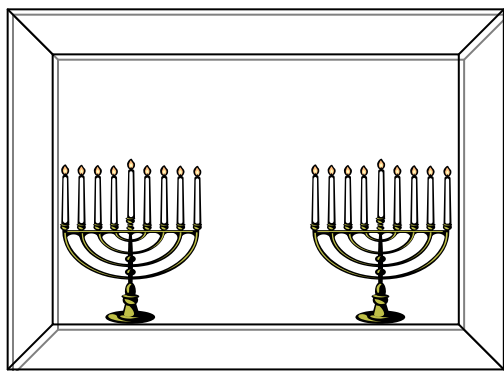
ומנהג יוצאי אשכנז, שכל אחד מבני הבית הזכרים מדליק בעצמו.

מנהג אשכנז

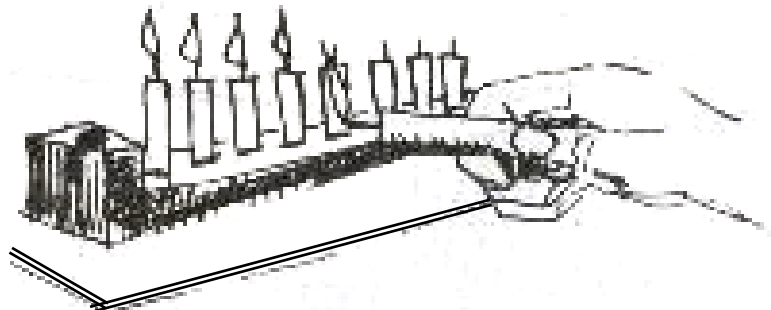
יב.

במקום שנוהגים בני הבית להדליק כל אחד חנכיה, יקפידו לעשות רוח בין חנכיה לחנכיה, שיהא נפר כמה גרות מדליק כל אחד.

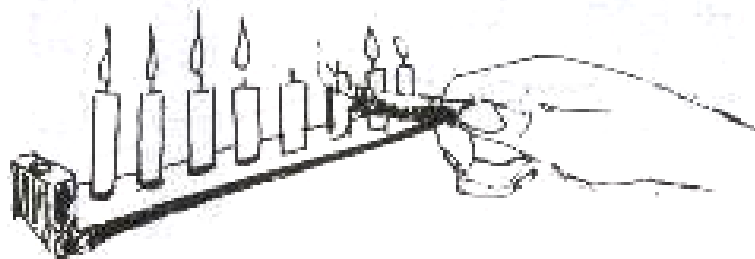
יג.

אין מדליקין גר חנכה זה מזה, אלא מדליק על ידי השמש.

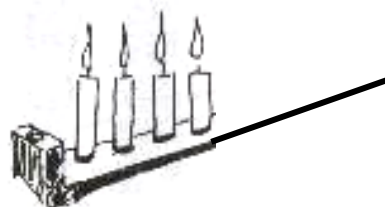
יד.

לכן אם כבה אחד הנרות ורוצה לחזור ולהדליקו, יעשה זאת על ידי השמש.

טו.

אשה חייבת בגר חנכה, ולכן במקום שאין אנשים בבית תדליק האשה, שאף היא היתה באותו הנס.

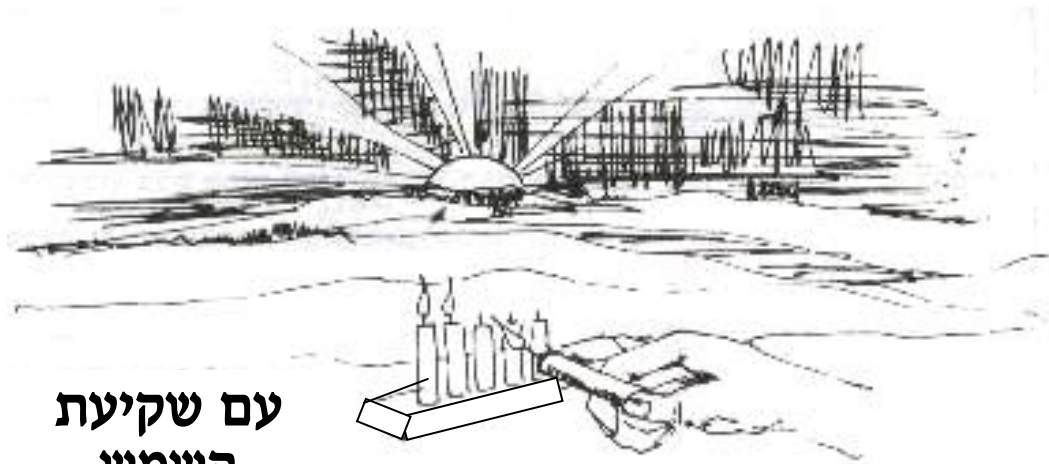

לדוגמה: כשאבא במלואים

זמן ההדלקה וברכותיה

א.

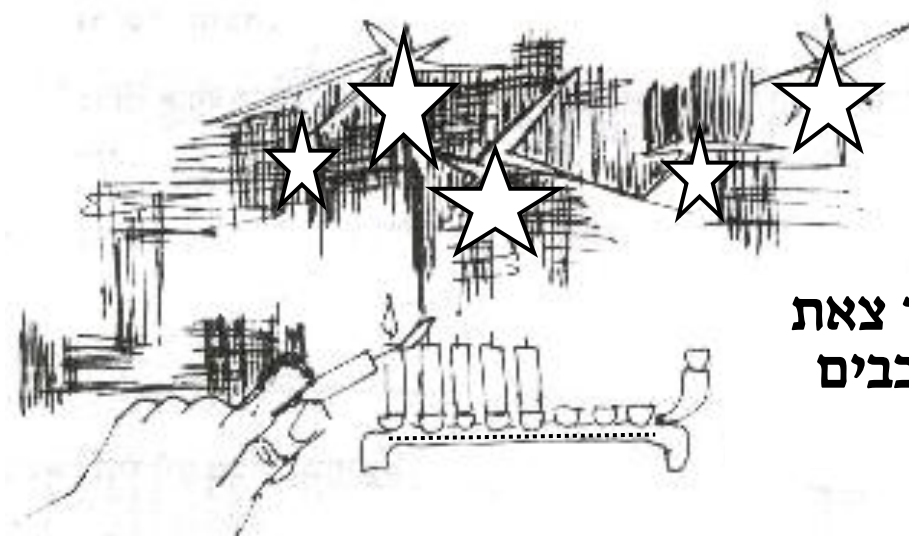
יש הנוהגים להדליק לפני תפילת ערבית בעת שקיעת השמש, ורק אחר כך להתפלל ערבית.

עם שקיעת
השמש

ב.

ואחרים נוהגים להדליק אחר צאת הכוכבים מיד אחר תפילת ערבית.

אחר צאת
הכוכבים

ג.

וּכְבֹּר אֱמָרָנוּ שְׁבִין כָּךְ וְכךָ צָרִיךְ שִׁדְלֵק עַד חֲצִי שָׁעָה אַחֲרֵי
צֵאת הַכּוֹכָבִים.

ד.

בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן מִבֶּרֶךְ שֶׁלש בְּרָכוֹת:

1. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה:

2. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים
לְאַבֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה:

3. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיָּמָנוּ
וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה:

ה.

בְּשָׁאֵר הַלֵּילוֹת מִבֶּרֶךְ שְׁתֵּים:

1. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה:

2. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים
לְאַבֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה:

ו.

כל המצוות צריך לברך עליהן "עובר לעשייתן", פרושו שיברך קדם עשיית המצוה, לכן קדם יברך ואחרי הברכה ידליק.

מברך ואחר כך מדליק

ז.

"מעלין בקדש ואין מורידין", לכן בכל יום מוסיף גר על מספר הנרות של יום אתמול.

מעלין בקודש ואין מורידין

ביום הראשון מדליק

ביום השני מדליק

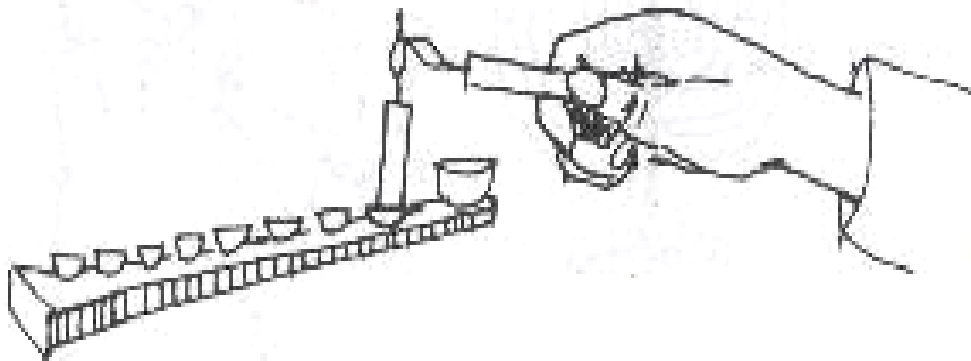
ביום השלישי מדליק

וכך הלאה....

עד שביום השמיני מדליק שמונה נרות

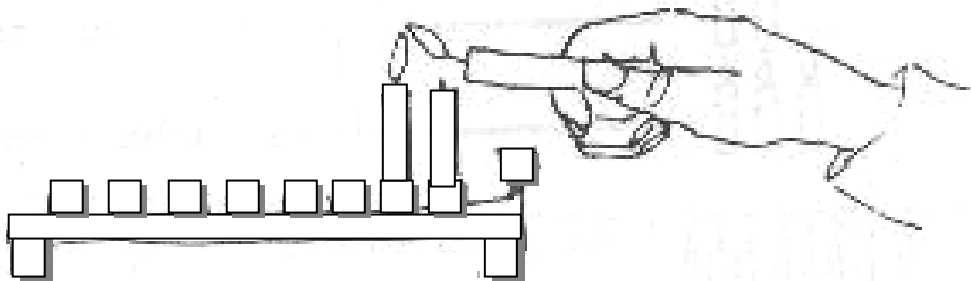
ח.

בלילה הראשון מדליק בגר המונח בצד ימין של החנכיה.

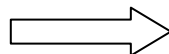

ט.

בלילה השני מתחיל להדליק בגר הנוסף, המורה על הגר שבאותו היום, המונח משמאל לגר שמאיתמול, ואחר כך ידליק את הגר שעל ידו מימין.

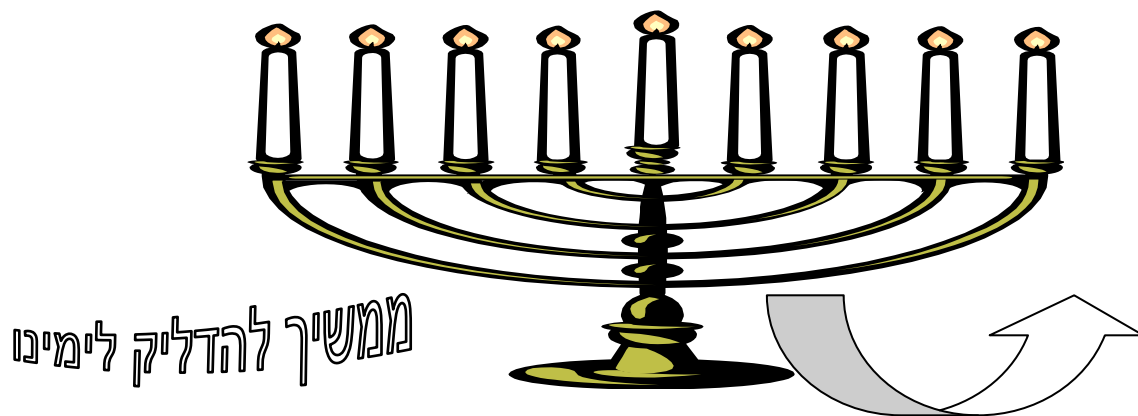

משמאל לימין

י.

וְכַךְ בְּכָל לַיְלָה מֵתְחִיל לְהַדְלִיק בֵּנֵר הַשְּׁמַאֲלִי בְיוֹתֵר וּפּוֹנֶה מִיַּד לַנֵּרוֹת שֶׁבְּצֶד יָמִין, עַד שֶׁבִּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מְדַלֵּיק שְׁמוֹנֶה נֵרוֹת, קֹדֶם אֶת הַנֵּר הַשְּׁמַאֲלִי בְיוֹתֵר – הַשְּׁמִינִי, וְאַחֵר כֵּן אֶת הַנֵּרוֹת מִיָּמִין: הַשְּׁבִיעִי, הַשְּׁשִׁי, הַחֲמִישִׁי, הָרְבִיעִי וְכו'.

יא.

בְּעֶרֶב שַׁבָּת מְדַלִּיקִים נֵר חֲנֻכָּה תְּחִלָּה וְאַחֵר כֵּן נֵר שַׁבָּת. נוֹתֵן יוֹתֵר שֶׁמֶן אוֹ נֵר גָּדוֹל שֶׁיִּדְלֹק כְּשַׁעוֹר, כְּלוּמָר חֲצִי שָׁעָה אַחֵר צֵאת הַכּוֹכָבִים.

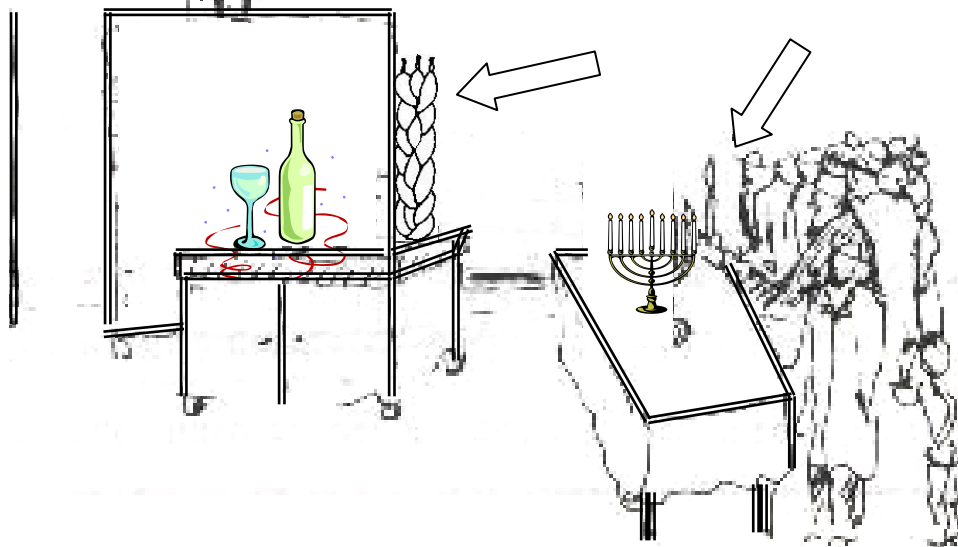

נר חנוכה קודם לנר שבת

יב.

במוצאי שבת, בבית הכנסת נר חנוכה קדם להבדלה, ובבית
יש נוהגים להדליק נר חנוכה ואחר כך להבדיל, ויש נוהגים
להבדיל ואחר כך להדליק נר חנוכה.

בבית הכנסת נר חנוכה
קודם לנר הבדלה

למה חוגגים חנוכה שמונה ימים ולא שבעה ימים שהרי היה שמן ליום אחד גם ללא הנס?

יום הראשון קבעו ליום טוב על נס הניצחון במלחמה ושאר
הימים על נס השמן.

חילקו את השמן שבפך לשמונה ימים כדי שתהיה דולקת
שעה קצרה בכל ערב, ונעשה נס שהאירה המנורה כל הלילה
בכל שמונת הימים.

מה שמצאו שמן טהור חתום בחותמו של כהן גדול, זה גופא
היה נס.

למה היו צריכים להמתין שמונה ימים עד שיהיה להם שמן
טהור?

לפי שהיו כולם טמאי מתים מחללי המלחמה אשר עסקו
בהם והוצרכו להמתין שבעת ימים לטהרתם ויום אחד
לכתישת זיתים טהורים.